

Orfenesa, vulnerabilitat i protecció de nens i nenes romanís: Adopció, acolliment i drets de la infància.

Històricament, el poble gitano o romaní ha estat marginat durant segles i, desafortunadament, la discriminació social continua sent una realitat diària. La seva cultura i les seves formes de relació han estat en gran part malinterpretades; les seves relacions familiars, incloses les interaccions parentals, no s'entenen ni es respecten, fins el punt que, freqüentment, les seves vides familiars tradicionals no estan protegides pels sistemes de benestar promulgats pels grups socials majoritaris. En conseqüència, els nens i nenes gitanos tenen més probabilitats d'acabar inclosos a la categoria d'orfes/

òrfenes" i a la de "vulnerables". Ambdues condicions són relativament poc freqüents en situacions en les quals la vida familiar és respectada i recolzada. Es consideren "vulnerables" els nens i nenes que estan en risc de quedar-se sense família a causa de les seves circumstàncies socials, entre les quals s'inclou la pobresa, la violència i les estructures socials d'opressió que sistemàticament situen el poble gitano en posicions marginals.

L'existència de nens i nenes gitanos, orfes i vulnerables, va passar a formar part de la consciència mundial a finals dels anys vuitanta, a través de les

Direcció publicació:

Diana Marre, Beatriz San Román
i Irene Salvo

Continguts d'aquest número:

Karen Smith Rotabi
i Tobias Hübinette

Imatges:

Amable Villarroel

Coordinació:

Victòria Badia

Traducció:

Victòria Badia

Difusió:

Maria Galizia

Maquetació:

Marta Mayoral

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

AFIN

Grup de Recerca

Universitat Autònoma de Barcelona

Amb el suport de:

condicions extremes del context de la Romania postcomunista. La cura institucional de la infància ha estat durant molt de temps una característica del sistema social de l'Est que es remunta, almenys, fins a la Segona Guerra Mundial. Quan el president Nicolae Ceaușescu va entrar al poder el 1966, la seva visió incloïa una idea stalinista pronatalista segons la qual el creixement poblacional i econòmic anaven de la mà, garantint la prosperitat de la nació. A causa dels baixos índexs de natalitat enregistrats el 1966, el govern, a través del Decret 770, prohibia l'avortament a les dones de 40 anys que tinguessin menys de quatre fills. Les dones estaven obligades a donar a llum cinc nens o nenes a qui Ceaușescu considerava propietat de l'Estat. Sembla ser que va proclamar: "qui eviti tenir fills és un desertor que abandona les lleis de la continuïtat nacional".

Com que els controls de natalitat estaven prohibits, les taxes de natalitat van començar a incrementar-se fins a duplicar-se i la maternitat era considerada una obligació o un deure cap a l'Estat. El creixement de la població proletària -aquells qui realitzaven tasques per a l'Estat a les fàbriques, als sectors agrícoles, etc.- va

ser altament opressiu per a tots, però especialment per a les dones i les seves obligacions familiars, alhora que la lluita per satisfer les necessitats bàsiques de la seva descendència constituïa un veritable dilema per a les famílies romaneses. La cura institucional dels infants es convertí, per tant, en una necessitat i la posició de Ceaușescu va ser que l'Estat podia ocupar-se millor dels nens i nenes que les seves pròpies famílies. Aquesta creença es va constituir en un eix important de la narrativa nacional i els 'orfes socials' es convertiren en una part del llegat de Ceaușescu, una desafortunada norma social d'abandonament massiu de nens i nenes en institucions governamentals que va sorgir durant aquesta època. L'ambient inhumà de les institucions estatals constituï una trista realitat per a milers d'infants i aquestes polítiques i pràctiques afectaren especialment la població romaní.

Entre mitjans i finals dels anys vuitanta, el sistema econòmic va començar a fracassar de manera innegable i tot i que tota la població romana estava profundament afectada, els més vulnerables varen ser els nens i nenes institucionalitzats, els quals van haver d'enfrontar-se a

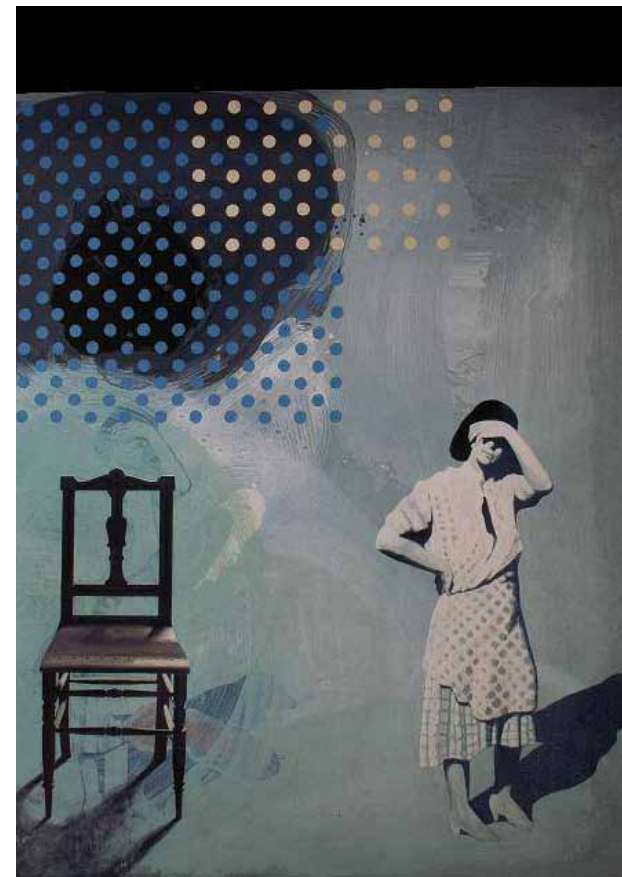

llargs hiverns i altres dures circumstàncies en condicions inadequades d'alimentació, calefacció i subministrament de necessitats bàsiques, com mostren Nedeciu i Groza en els seus treballs. La quotidianitat dels orfes socials estava condicionada per estrictes regles, cada tasca era programada i, rutines com anar al bany, menjar, dormir, etc., havien de ser realitzades de manera simultània, en moments prèviament establerts. Malgrat no haver-hi un registre definitiu del nombre d'infants que van ser institucionalitzats a Romania

durant aquest període, s'estima que les xifres ascendien almenys a 150.000 nens i nenes cap a finals dels anys vuitanta. Tot i que aquestes xifres no es poden verificar a causa dels inadequats registres, s'ha estimat que més del 50% pertanyien a famílies romanís, a pesar que la població gitana sols representava el 15% de la població total romanesa. Aquest desproporcionat nombre de nens i nenes gitans vivia en institucions estatals com a resultat no solament de polítiques socials repressives aplicades als individus i les seves famílies, sinó també d'un context social en el qual la població romaní era marginada per ser considerada mentalment incapaç i desviada. Aquesta imatge racialitzada, mantinguda al llarg de la història de Romania, és part del llegat de l'esclavitud dels gitans que va tenir lloc, no fa massa temps, el 1856.

Amb la Revolució, les polítiques i lleis del govern de Ceaușescu van tenir un dramàtic final: per Nadal del 1989, el president va ser executat. A la fi d'aquest període, els mitjans internacionals van començar a mostrar imatges d'infants esllanguint-se en institucions estatals. L'evidència documental mostrava que nens i nenes havien

estat emmagatzemats en institucions, les habitacions de les quals eren diminutes i on llits i bressols se situaven de tal manera que gairebé no quedava espai per caminar entre ells. La realitat era sorprenent: la majoria dels infants patien condicions mèdiques i emocionals relacionades amb la desnutrició i l'abandonament extrem, inclosa la falta d'estimulació. Les imatges incloïen nens i nenes lligats al llit, balancejant-se cap endavant i cap endarrere o, fins i tot, en posició fetal d'autoprotecció i, alguns, en estat psicòtic després de la privació sensorial de llarga durada. La indignació internacional a partir de la publicació d'aquestes imatges va ser sonada: de sobte, el món es va assabentar del brutal impacte sobre els nens i nenes del regim de Ceaușescu. Com a resultat d'això, va començar gairebé immediatament un moviment massiu cap a les adopcions internacionals. Molts d'aquests infants foren adoptats per parelles de l'Europa Occidental, Austràlia, Canadà i Estats Units. Entre 1990 i 1991, entre 10.000 i 15.000 nens i nenes de Romania varen ser adoptats internacionalment. Però els registres eren tan pobres, que se'n sap molt poc sobre ells, així com sobre els resultats de

les adopcions ni, tan sols, els casos amb necessitats mèdiques i emocionals més importants.

Aquest precipitat i caòtic increment de les adopcions internacionals va derivar en seriosos problemes que van comportar que tot el sistema fos eventualment reformat, incloent-hi la introducció de no-

ves lleis, polítiques i procediments. Els controls es varen establir, en gran mesura, com a resultat de la pressió de la Unió Europea, que finalment va portar a una moratòria de l'adopció internacional el 2001. El cessament de l'adopció internacional encara persisteix excepte per a adopcions intrafamiliars. Des de llavors, a Romania hi ha hagut canvis en la cura de la infància vulnerable, incloent-hi la introducció de l'acolliment i l'adopció nacional. Tanmateix, encara existeixen algunes institucions i molts infants continuen patint les conseqüències de l'atenció impersonal i de la vida fora de la cura familiar. Com passa a tot arreu, els més vulnerables per a l'atenció extrafamiliar procedeixen d'un status social i econòmic més baix, a més de minories ètniques i racials.

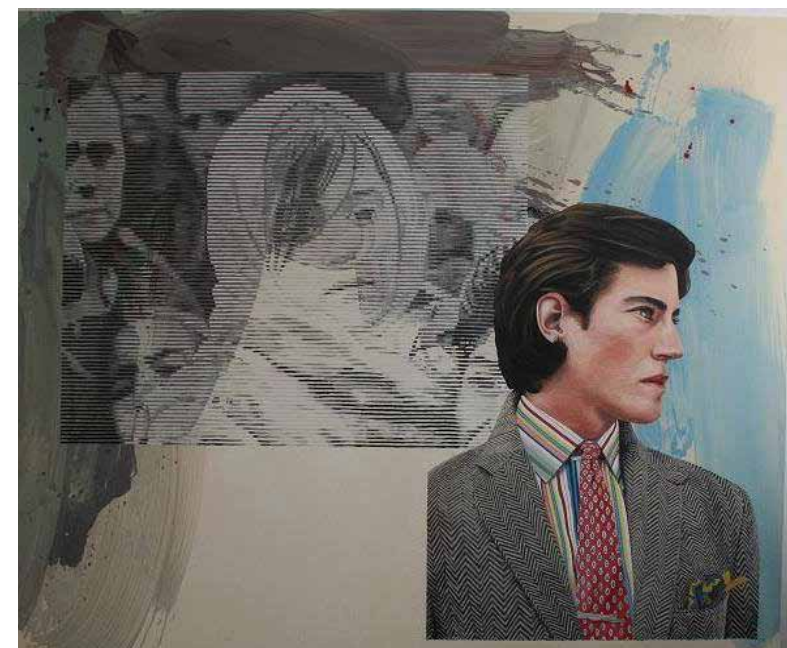
Per a la infància romaní, créixer fora de la comunitat romanesa significa una pèrdua de l'herència cultural, inclòs el llenguatge. Aquesta dinàmica està en conflicte amb l'article 20 de la Convenció de Nacions Unides sobre els Drets de la Infància que identifica el requisit de vetllar per l'educació dels infants, tenint en compte el seu origen ètnic, religiós, cultural i lingüístic, quan és adoptat fora de

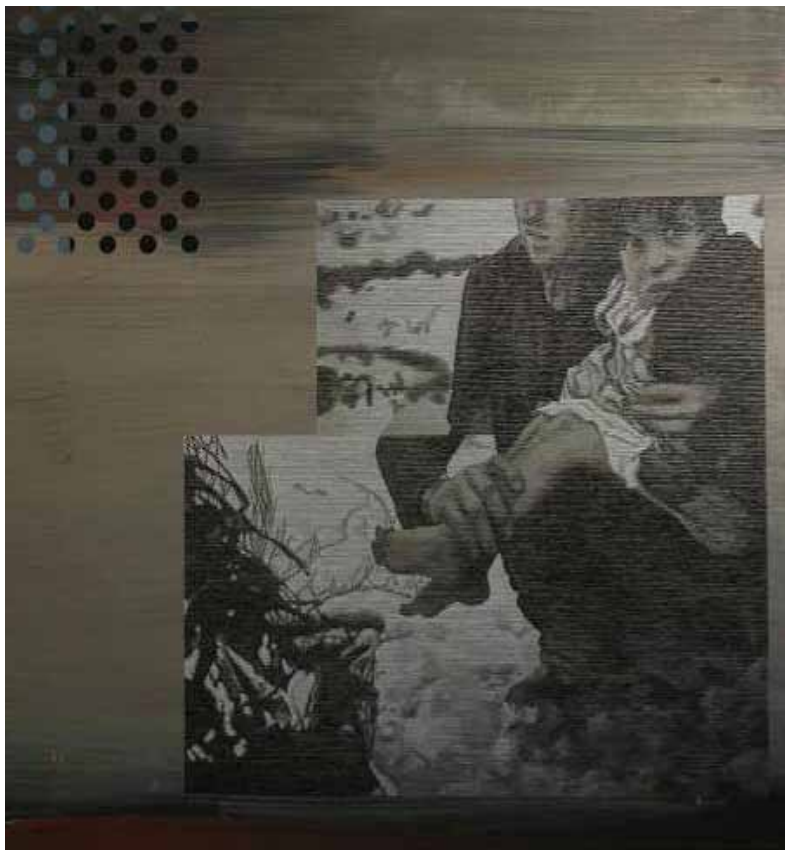
la seva comunitat. Això no obstant, ser adoptat fora del grup cultural en el qual hom ha nascut no és inusual, perquè no hi ha suficients famílies romaneses disponibles per a la cura de nens i nenes a través de serveis de tutela, acolliment familiar o adopció. Això crea un dilema segons el qual d'una banda hi ha els qui assenyalen que la cura externa a la família i la cultura és necessària, mentre que d'altres asseguren -amb raó- que una millor atenció cap a les famílies gitanes amb serveis socials adaptats és essencial per garantir els drets humans.

Actualment, els nens i nenes romanís continuen essent adoptats internacionalment des d'altres països del Centre i l'Est d'Europa com Bulgària, Eslovàquia, Polònia, la República Txeca i Hongria. Les xifres exactes del nombre d'infants romanís adoptats, en relació a la totalitat de la població gitana als països d'origen, continua mostrant una desproporcionada representació d'aquests nens en les adopcions internacionals. Per exemple, més del 90% dels nens i nenes adoptats des de Bulgària, d'acord amb les estadístiques publicades pels mitjans de comunicació, procedien de minories gitanes l'any 2000, mentre

que el poble romaní constitueix menys del 10% de la població total.

Tot i que algunes famílies adoptives d'altres països intenten d'incorporar la cultura romaní a la seva vida familiar, és impossible "reproduir" les creences i normes socials de la comunitat gitana. A més de la cultura hi ha habilitats de comunicació d'importància crítica, i la capacitat d'una família no romaní per ensenyar a un infant la seva llengua materna és essencialment impossible donades les variants i els dialectes. Educar un infant en un coneixement clar de la seva cultura i

la seva llengua està en conflicte directe amb els drets de la infància. Cal assenyalar que aquesta és la realitat per a la gran majoria dels adoptats transracionalment i transculturalment a Occident, no solament els romanís adoptats. Els dilemes resultants han estat documentats per moltes persones adoptades en documentals, blogs, llibres i estudis, encara que el

tema específic de la infància romaní està poc documentada.

Altres estratègies de cura dels nens i nenes romanís inclouen l'acolliment, quan les autoritats de protecció de menors sospiten d'abusos i/o negligència. Recentment, l'acolliment d'infants romanís ha rebut atenció per part dels mitjans de comunicació internacionals, com és el cas del Regne Unit en relació amb l'afluència de romanís eslovacs i les seves necessitats de protecció: el 2009, només 40 nens i nenes romanís es trobaven en el sistema britànic d'acollida mentre que el 2013 n'eren 180. A partir d'aquest augment d'infants romanís que reben cura fora de la família i, en general, de la pròpia cultura, s'ha fet una crida per elaborar un programa social basat, en part, en què la llei de protecció de la infància del Regne Unit és consistent amb la Convenció dels Drets de la Infància i requereix que l'idioma, la religió i la cultura dels nens i nenes es respectin. Els nens i les nenes tenen dret a viure amb altres membres de la família (cura familiar i de parentiu) prioritàriament, quan no poden viure amb els seus pares biològics. Tanmateix, als treballadors dels serveis socials se'ls fa difícil

desenvolupar una estratègia d'atenció que garanteixi aquests drets, en tant la població gitana usualment no es relaciona amb estranys, alhora que desconfia de jutges i treballadors socials, la qual cosa dificulta el reclutament de famílies romanís perquè actuïn com a tutors, famílies d'acollida o adoptives.

Un altre problema és que alguns treballadors i treballadores socials, agents de protecció de la infància i famílies d'acollida consideren la cultura romaní com a desviada, la qual cosa resulta en decisions esbiaixades en relació a la "cura" quan l'autoritat local intervé. Existeix, per tant, la preocupació que els nens i nenes i les seves famílies sovint són tractats com a objectes d'intervenció i no pels seus recursos i fortalesa en la vida familiar i comunitària. Una vegada més, quan els nens i nenes romanís són separats de les seves famílies i portats a cases d'acollida, el principal problema és la pèrdua de l'idioma i la cultura [d'origen]. Quan es produeix una separació prolongada i se socialitzen en la vida familiar del grup majoritari, perden els seus llaços socials. Aquesta pèrdua de capacitat per participar en la família i comunitat d'origen suposa una re-socialitza-

ció del nen/a. Un tal esborrat de la seva història és un flagrant menyspreu pels drets del nen o nena a la vida familiar dins de la cultura del poble romaní. Existeix un nombre indeterminat d'abusos en relació a les tendencioses decisions respecte a la cura, a causa de les actituds negatives i el racisme cap a la vida familiar romaní.

En diversos països s'ha documentat la percepció dels nens romanís i de les seves famílies des d'una perspectiva de dèficit. Per exemple, a Itàlia, entre la dècada dels 90 i els 2000, es van documentar múltiples abusos de drets humans, ja que les autoritats italianes consideraren la mendicitat i altres activitats desenvolupades al carrer (com la venda de productes) com una forma d'abandonament i/o explotació de nens i nenes. A vegades, aquests/es van ser separats de les seves famílies i comunitats. El Centre Europeu de Drets dels Romanís va documentar aquesta mena de pràctiques, defensant el respecte als drets humans i la vida familiar. S'informà, per exemple, que en un sol dia, el 22 de maig de 2000, divuit romanís menors d'edat, als qui s'havia vist demanant o robant, van ser recollits a Roma i els seus voltants i posats sota custòdia policial, per després

enviar-los a institucions o cases d'acollida.

Un altre problema en aquest sentit és que les famílies romanís poden ser acusades d'abandonament' quan deixen els nens i nenes sense vigilància als campaments. L'única alternativa a deixar-los sense vigilància és que acompanyin els seus pares i mares en les seves activitats de carrer o de treball, davant la qual cosa les autoritats entren en acció retirant els infants de les seves famílies en base al dret del nen i la nena a una educació i a viure sense patir explotacions. Tanmateix, es tracta d'una visió de la població majoritària en lloc d'una percepció compartida pel poble romaní. L'alternativa a un enfocament de mà dura és desenvolupar serveis sensibles culturalment que donin compte de com satisfer les necessitats específiques dels infants romanís i les seves famílies en lloc de la simple separació de famílies i comunitats. Si bé hi ha hagut alguns intents de millorar els serveis socials d'una manera culturalment adaptada, especialment al Regne Unit, com afirmen Adams i Allen, els problemes persisteixen i la població romaní segueix desconfiant de les autoritats governamentals i aquestes dels seus drets

a la vida familiar.

Alguns casos de separació han estat intensament seguits pels mitjans internacionals, especialment aquells casos en què els nens i nenes són vistos com a "massa macos" o massa blancs per ser romanís. És el cas d'infants de pell blanca, rossos i/o amb els ulls d'un color diferent al marró. Per exemple, a Itàlia el 1999 va tenir lloc el cas "Elvizia", qui va ser separada de la seva mare de naixement i no la van tornar a la família fins que el seu pare va viatjar a Itàlia per demostrar el

llinatge de la nena i que el color blau dels seus ulls era un tret comú en la família. El biaix de les creences en relació a l'aspecte de la població romaní se segueix produint. Això succeí en un moment en què el populisme xenòfob anava guanyant terreny en el panorama polític italià, la qual cosa va agreujar la situació de la població d'origen romaní i va resultar en atacs violents. El 2013, hi va haver casos similars a Irlanda i Grècia. En aquest país, "María", una nena rossa d'ulls blaus va atreure l'atenció de les autoritats, per la qual cosa li van fer un bon nombre de preguntes per tal de determinar si havia estat "apropiada", cosa que també està en la línia de la creença històrica a Europa que les persones romanís s'han involucrat en l'apropiació de nens cristians blancs.

En el cas de Maria, coneguda com "l'àngel ros", quan s'inicià la investigació, es va saber que la família en la qual vivia no era la seva família de naixement. Després de la investigació, es va descobrir que l'esmentada família havia acordat amb la mare de Maria, una dona romaní, la cura de la nena. Aquest acord informal de cura és comú entre la població romaní i altres grups culturals tradicionals. Nova-

ment, en el cas de Maria, un jutjat grec va retirar la tutela a la parella i la nena va ser separada una altra cop del sistema familiar, perquè no "semblava" una nena romaní. Finalment, es determinà que l'"interès superior" de Maria a llarg termini era ser atesa per una organització de caritat fins que arribés a l'edat adulta i, per causa de la confidencialitat, no es disposa de més informació sobre el cas. Els mitjans de comunicació informaren intensament, però quan el jutjat va emetre la resolució, no es van pronunciar sobre els drets de la nena a reprendre la vida familiar i romandre a la pròpia comunitat. Molt probablement, tenint en compte la seva edat i les circumstàncies, María va ser adoptada per una família amb l'ajuda de l'organització. Tanmateix, això es pura especulació i no hi ha manera de saber si una família romaní va tenir l'oportunitat d'adoptar-la.

La pràctica de separar nens i nenes romanís de les seves famílies i comunitats és congruent amb la creença generalitzada que les persones romanís són "desviades" i un "problema" que la societat ha de controlar. Aquesta visió majoritària i les pràctiques socials de control resultants poden trobar-se al llarg de la història a

Europa. Per exemple, al segle XVIII a Àustria, 18.000 nens i nenes romanís van ser portats a llars d'acollida catòliques com a part d'un projecte d'assimilació. Aquest programa modern es percep com el primer projecte d'assimilació forçada a gran escala a Europa dirigida a la població romaní, seguit per molts d'altres a diferents països. N'és bona mostra d'això, el fet que als països escandinaus i, especialment, en el sistema de benestar de Noruega i Suècia, entre 1920 i 1970, els nens i nenes

romanís i altres grups nòmades d'ètnies minoritàries, varen ser objecte d'intervenció del sistema de benestar. Durant aquest període de modernització, molts d'aquests infants van ser traslladats a institucions, i acollits o adoptats per famílies escandinaves. A més, algunes dones d'aquests grups minoritaris van ser esterilitzades, ja que se les considerava "inferiors" i sense drets reproductius. Aquesta desafortunada història recorda que l'Alemanya nazi va forçar l'esterilització de la població romaní i altres minories, així com la seva exterminació, per ser considerades indesitjables, als camps de concentració nazis. L'assassinat sistemàtic de milions de persones, incloent-hi els romanís i altres pobles

nòmades europeus, com a resultat de la política de genocidi racial de l'Alemanya nazi va conduir finalment a la Convenció sobre el Genocidi el 1948, en la qual es van definir diversos actes com a genocidi, des d'una perspectiva legal, igual que el trasllat forçós de nens i nenes d'aquelles famílies és vist com una forma de genocidi cultural, ja que els infants son re-socialitzats en la cultura majoritària, la seva vida familiar i les seves normes socials.

Una complicació més és que els infants romanís poden no ser ben rebuts en els sistemes educatius. Si bé és una violació dels drets de la infància, abordar aquesta qüestió i aconseguir escoles que els acollin resulta difícil –fonamentalment, perquè persisteix la visió dels romanís com a persones "deficients" i poc fiables-, i els nens i nenes pateixen assetjament escolar. Com a estratègia de supervivència, al llarg de la història la població romaní s'ha anat traslladant d'un lloc a l'altre perquè no se'ls permet d'assentar-se en comunitats i llars de forma permanent. Tant a Noruega com a Suècia, s'han iniciat processos de verificació i reconciliació amb aquesta història de discriminació sistemàtica de romanís i nòmades, inclosa la separació forçosa dels

seus fills i filles.

El 2006, vinculat a l'adopció de nens i nenes de l'Europa de l'Est, incloent-hi romanís, per part de ciutadans de països escandinaus, va esclatar un escàndol quan "Freddie", un nen romaní de la República Txeca adoptat a Suècia, va patir per part dels seus pares adoptius abusos físics que van acabar en homicidi. Aquest tràgic succeís, que va tenir lloc set mesos després de la seva adopció, va suposar una suspensió temporal de les adopcions internacionals a la República Txeca. Quan la premsa investigà més profundament el cas, incloent-hi la família d'origen, la mare de naixement va dir que ella no havia donat el seu consentiment per a l'adopció, destacant així la difícil naturalesa de l'adopció internacional. Sembla ser que el nen va ser "separat" de la seva mare per les autoritats txeques i portat a una casa d'acollida per, posteriorment, ser adoptat per la parella sueca. Tot i que els fets de la separació de la vida familiar romaní no estan del tot clars, el tràgic resultat d'homicidi va posar en dubte tot el cas. Dit d'una altra manera, la mort de Freddie va servir com a recordatori dels drets de la infància i de les famílies d'origen, en aquest cas, romanís.

També va posar en relleu el procés de selecció de les famílies adoptants a Suècia, que va ser criticat per diverses persones adoptades adultes per ser insuficient i insatisfactori.

Quan es tracta d'acolliment, els infants romanís afronten una important discriminació social en ser separats de les seves famílies i, més tard, intentar que siguin re-ingressats en les seves comunitats. Les experiències són complexes i fan palesa la necessitat d'una atenció social culturalment apropiada que estigui orientada als drets de nens i nenes i de les seves famílies sense distinció de raça, ètnia o altres fac-

tors, inclosa la forma de vida. Òbviament, aquesta és una àrea d'investigació futura, especialment perquè les autoritats dels serveis socials intenten proporcionar una atenció rellevant als infants romanís orfes i vulnerables. Tanmateix, fer-ho d'una manera sensible i efectiva, amb l'empoderament i estratègia de participació activa de la població romaní en la resolució del conflicte suposa un gran desafiament. Això resulta particularment evident donada la desconfiança general del grup cap a les autoritats en el context d'una prolongada i persistent història de discriminació racial i social.

En conclusió, està clar que les implicacions de la discriminació social cap als nens i nenes romanís i les seves famílies ha suposat greus vulneracions dels drets de la infància. Atenent a la Convenció sobre els Drets de la Infància, s'han vulnerat multitud d'articles. El dret del nen o nena a preservar la pròpia identitat, incloent-hi les seves relacions familiars (Art. 8) és una preocupació evident. Així mateix, tenen dret a un altre tipus de tutela (acolliment, adopció, etc.) amb la "debida consideración del origen étnico, religioso, cultural y lingüístico del niño o niña" (Art. 20). Tenint en compte les esmentades obligacions en la protecció dels drets de la infància, resulten essencials els serveis de recolzament culturalment sensibles a les famílies, que s'haurien de desenvolupar i implementar amb una orientació cap a les vulnerabilitats dels infants romanís i les seves famílies. Esperem haver aportat una mica de llum sobre les complexitats i les necessitats més imperioses.

SOBRE ELS AUTORS DEL TEXT

Karen Smith Rotabi

Doctora en Filosofia. Màster en Treball Social i Màster en Salut Pública, és professora de Treball Social a la California State University- Monterey Bay. La Dra. Rotabi és experta en protecció internacional de la infància i ha treballat en el benestar infantil en diversos països incloent-hi Estats Units, Regne Unit, Belize, Índia, Malawi i Guatemala. Té una àmplia agenda d'investigació, emfatitzant en l'adopció internacional, inclosa la implementació pràctica del Conveni de La Haia sobre Adopció Internacional.

La Dra. Rotabi és coeditora de *Intercountry Adoption: Policies, Practices, and Outcomes* (Ashgate Press, 2012) i, més recentment, coautora de *From intercountry adoption to global surrogacy: A human rights history and new fertility frontiers* (Routledge, 2017). Podeu seguir la seva investigació a:

[CV Karen Smith Rotabi](#)

Tobias Hübinette (Nom coreà: Lee Sam-dol)

Doctorat en Estudis coreans, és Lector en Educació Intercultural, professor de Pedagogia i d'Estudis Culturals i, també, de Suec com a segona llengua al Department of Language, Literature and Intercultural Studies (ISLI), de la Karlstad University. Organitzador d'una "Xarxa sueca d'investigació per a l'estudi crític de la raça i la blancor" (Swedish research network for critical race and whiteness studies). Ha realitzat diverses conferències i ha publicat articles en diferents diaris i revistes sobre temes de raça, blancor (whiteness) i Swedishness, postcolonialisme, feixisme i nacionalsocialisme, les relacions entre Suècia i Corea i entre Suècia i l'Est d'Àsia, adopció internacional i adoptats transracials. És membre de TRACK (**Truth and Reconciliation for the Adoption Community of Korea**), centrant-se en l'adopció i els contextos relacionats amb Corea. Els seus àmbits d'estudi i interessos d'investigació giren entorn de la raça i la blancor (whiteness) des d'una perspectiva crítica, adopció i migració, estudis sobre Corea i Àsia, teoria crítica i estudis culturals, visuals i teoria postcolonial.

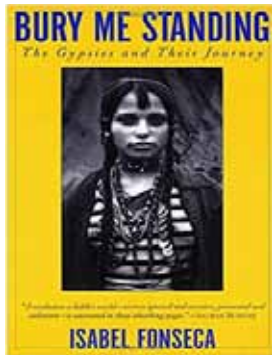
SOBRE L'AUTOR DE LES IMATGES

Amable Villarroel

Va néixer a Tejerina, León, el 1959. És un pintor de formació autodidacta. Ha viscut a Avilés i Madrid. Des del 1988 resideix a Palma de Mallorca. El 1997 exposa a la Galeria Els 4 Gats de Palma de Mallorca, de Ferran Cano, i es converteix en un dels artistes de la Galeria Ferran Cano, participant a diverses exposicions col·lectives i individuals en els seus dos espais, a Mallorca i Barcelona, i també presentant la seva obra a diverses fires, com ARCO i altres fires internacionals, amb aquest galerista.

La seva obra està en col·leccions privades espanyoles i europees, així com en distintes col·leccions en institucions públiques de Mallorca.

PER LLEGIR...

Fonseca, I. (1996)
***Bury me standing:
 The gypsies and their
 journey***
 New York: Vintage
 Publishing.

Un treball magistral de reportatge personal, aquest volum és també un retrat vibrant d'un poble misteriós i un document essencial d'una cultura en via de desaparició. Famosos, temuts, romantitzats i vilipendiats, els gitanos o romanís estan entre les persones més incompreses de la terra. La seva cultura, que roman en gran part fosca, es mostra en aquest llibre com un testimoni eloqüent. A través dels retrats inoblidables d'individus -el poeta, el polític, la prostituta infantil-, el llibre ofereix una visió clara de l'humor, el llenguatge, la saviesa i els tabús dels romanís. L'autora traça l'èxode d'aquest poble des de l'Índia fa 1.000 anys i la seva sorprenent història de persecució: esclavitzats pels prínceps de la Romania medieval, massacrats pels nazis, forçosament assimilats pels règims comunistes, desallotjats dels seus assentaments a l'Europa de l'Est i, més recentment, també a Europa Occidental. Els gitanos sempre han estat amb nosaltres com si fossin els bocs emissaris o les invencions de la imaginació romàntica, però mai abans havien sigut portats a la vida tan vivament.

Hancock, I. F. (2002)
We are the Romani people
 Hertfordshire, UK:
 University of Hertfordshire
 Press.

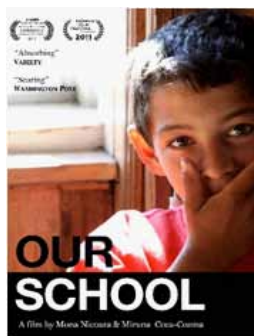
Escrita per un gitano, aquesta introducció a la vida romaní, la seva cultura, el seu llenguatge, la política, la societat, la salut i els aliments, proporciona una perspicaç mirada en aquesta fascinant i menyspreada minoria, originària de l'Índia. Altament recomanable i extensament il·lustrada, aquesta obra ofereix un estudi del poble romaní, una història que es remunta a l'Índia de fa 1000 anys, així com el rebuig i l'exclusió de les distintes societats on s'han instal·lat. Hancock ens ofereix el seu sincer consell mostrant el seu rebuig contra els prejudicis i estereotips d'aquesta cultura, en nom d'un coneixement dels gitanos com a individus, a través de breus biografies de romanís i les seves diferents trajectòries de vida.

Koudelka, J. & Guy, W.
 (comp.) (2011)
Gitans
 Barcelona: Lunwerg Edi-
 tores

Aquest esplèndid llibre, considerat una fita imprescindible de la fotografia del segle passat, es va publicar per primera vegada amb el títol *Gitans, la fin du voyage* el 1975 i va rebre el 1978 el Prix Nadar, prestigiós premi atorgat al millor llibre de fotografia a França. El 2011, es publica a Espanya una edició revisada, editada i ampliada pel propi autor. Amb més de cent imatges -en lloc de seixanta com en l'original- és un dels més impactants i amplis reportatges sobre la vida dels gitanos a cinc països europeus, realitzat entre 1962 i 1971.

PER VEURE...

Nicoara, M. (2011)
Our school
EEUU / Suïssa/Romania,
94 min.

Aquesta pel·lícula segueix tres nens romanís en una aldea rural de Transilvània entre els participants pioners en una iniciativa per integrar les escoles romaneses ètnicament segregades. Alin, Benjamin i Dana es preparen per assistir a l'escola de la ciutat, optimistes davant la futura educació i les noves amistats, fins i tot quan els fons destinats a la integració són qüestionablement utilitzats per construir una escola "solament per als romanís" al seu poble. El seu innocent optimisme esdevé amargor en topat amb baixes expectatives i un aïllament encara més gran. Al llarg de quatre anys que va durar la filmació, el tendre retrat de la vida de l'aldea rural i els seus ritmes van permetre d'aprofundir en la realitat dels nens i l'admiració pel seu esperit indomable, emfatitzat per impactants exemples de prejudici i ignorància. La seva història aborda qüestions que van des del racisme institucionalitzat, l'educació pública i la insolubilitat de la pobresa, culminant en un indignant final que col·loca la lluita dels nens romanís en els anys de les més atroces violacions dels drets humans.

Kusturica, E. [1988 (1989)]
Dom za vesanje
(El tiempo de los gitanos)
Iugoslavia, 142 min.

Els gitans de Balcans van patir especialment amb la desintegració de Iugoslàvia i la "neteja ètnica" que va tenir lloc a Croàcia i Bòsnia-Hercegovina. La guerra va obligar els romanís musulmans de Bòsnia a creuar la frontera amb Sèrbia fins a altres pobles on ja existís una gran comunitat de cristians ortodoxos romanís. Mig milió de persones emigraren a la resta d'Europa. El 1999 amb la Guerra de Kosovo molts gitans van fugir a Sèrbia i d'aquí a Montenegro des d'on esperaven arribar a la costa italiana, el viatge a Itàlia a través del mar Adriàtic costava uns 1.200 dòlars per persona. A Sèrbia tant els serbis de Kosovo com els gitans d'allà eren oficialment considerats "desplaçats interns"; això significava que havien de tornar a la seva llar en un termini indeterminat. Mentrestant, no tenien dret a rebre ajuda humanitària, ni ocupació ni educació. El film retrata aquests èxodes, que varen ser ignorats per una bona part de les cròniques de l'època, a través del viatge que emprèn un jove gitano, des de les terres de la ex Iugoslàvia cap al nord d'Itàlia.

Gatlif, T. (1993) ***Latcho Drom***
(Documental)
França, 103 min

El documental segueix, principalment a través de la música i la dansa, el poble gitano des dels seus orígens al nord-est de l'Índia fins a Espanya. A *Latcho Drom*, el director se centra en aquesta minoria ètnica que és el poble gitano, prenent la seva música, infaltable a bodes, batejos i funerals, com a element formal fonamental per evidenciar dos tipus de transmissió: la que es fa de generació en generació per tradició oral i la que un poble rep del lloc que va habitat successivament.

NOTÍCIES AFIN

La subrogació a debat

El passat 1 de juny a Barcelona el Grup d'Investigació AFIN i la Fundació Dexeus organitzaren un debat sobre subrogació. Diversos professionals de distintes disciplines -Medicina, Demografia, Psicologia, Antropologia i Dret-, així com agències, famílies construïdes a través de la subrogació, legisladors i polítics, van participar en l'esdeveniment. En el decurs de les presentacions dels professionals es van discutir diverses qüestions entorn del tema. Per exemple, si hom pot considerar la subrogació com una ocupació de la cura i, conseqüentment, remunerada; els efectes dels diferents marcs legals de diversos països; el dret dels nens i nenes a conèixer els seus orígens; si tenir fills és un dret o un principi; o els riscos mèdics que pot córrer una gestant subrogada i com evitar-los, entre d'altres. La participació de famílies construïdes a través de la subrogació resultà molt reveladora, especialment quan dos bessons de 18 anys explicaren la seva experiència com a fills nascuts a través de subrogació, considerant-se uns adolescents com els altres que no van néixer per subrogació. Assistiren a la jornada amb la seva mare, qui va exposar les raons mèdiques que li van impedir portar a terme un embaràs, i amb el seu pare.

La jornada finalitzà amb la participació de polítics i legisladors de diferents partits polítics i moviments socials, que mostraren opinions oposades sobre la subrogació. Mentre que alguns d'ells apuntaven la necessitat de regular la subrogació a Espanya, altres en reclamaven la prohibició, no solament a Espanya sinó a nivell internacional.

El debat va concloure amb la necessitat de considerar als qui no tenen veu: d'una banda, les gestants subrogades, en el sentit d'escoltar les seves opinions, els seus punts de vista, les seves experiències, les condicions sota les quals decideixen esdevenir gestants, i incloure-les en els debats públics sobre subrogació; d'altra banda, els fills nascuts per subrogació, els quals haurien de tenir dret a conèixer els seus orígens i la seva pròpia història.

Festival de Granada Cines del Sur

El Festival de Granada "Cines del Sur" dóna visibilitat a l'Adopció Internacional a través de la projecció "A Brand New Life" (2009), de la directora Ounie Lecomte. La directora, d'origen sud-coreà, narra la seva infantesa, la història d'una nena abandonada pel seu pare en un orfenat, adoptada per una família francesa. És un film autobiogràfic, tan realista com colpidor, centrat en la mirada del nen o nena adoptada, una veu a voltes ignorada des de visions adultocèntriques.

Kim Sae-rom, és l'actriu nena qui, sense conèixer el món de l'adopció, fa una interpretació extraordinària que ens permet d'apropar-nos a les reflexions de les nenes i dels nens sobre com viuen i senten l'abandonament, l'adopció, el dolor, la pèrdua de les persones vinculars significatives, etc. La directora explica en una entrevista que aquest projecte va ser una necessitat vital.

El debat-col·loqui organitzat per Mariano Hernán García de l'Escuela Andaluza de Salud Pública va comptar amb la col·laboració de María Ángeles Prieto, directora de l'Escuela de Familias Adoptivas, Acogedoras y Colaboradoras, i Arantxa Gallego, professora de la UGR, membre del Grup AFIN i família sòcia d'AFAM. El públic assistent va generar un interessant col·loqui sobre adopció internacional, els orígens, el sofriment dels menors, la ràbia, sentir-se culpable, la soledat, la por a créixer i que no t'adoptin, la participació dels nens/es en el procés, els afectes i lleialtats amb la família biològica, reparar els danys produïts en el passat...

